

Zondag 12 juni 2016 – Hoe kunnen we verder?

Lezing: Numeri 12 : 1 – 16

U heeft het vast wel eens meegemaakt. Met goede zin ben je naar een verjaardag gegaan. Je zit daar een tijdje. En wat merk je? Er wordt daar ontzettend gemopperd. Gemopperd op alles en iedereen. En als later de eerste gasten vertrokken zijn, wordt over die mensen ook nog eens een partijtje geroddeld. Wat moet je je best doen om niet meegesleept te worden in die negatieve sfeer, om niet mee te gaan in het mopperen en roddelen. Dat valt lang niet altijd mee.

Het is zo besmettelijk. Voor je het weet doe je eraan mee. Nou, dat is nu wat er aan de hand is in Numeri 12. Er wordt gemopperd en geroddeld. In het hele bijbelboek Numeri wordt er trouwens flink gemopperd, door het volk. Aan de lopende band wordt er gemopperd door het volk dat in de woestijn op weg is naar het beloofde land. Gemurmureerd zegt de oude Statenvertaling. En, toegegeven, het is geen goed verzorgde, tot in de puntjes geregelde reis, daar in de woestijn richting het beloofde land.

De weg duurt lang, het eten onderweg is karig. En het valt niet mee vertrouwen te blijven houden in Mozes, hun leider en bevrijder.

Want als die het allemaal zo goed weet, waarom duurt de weg dan zo lang?

Het boek Numeri, dat wij in deze weken na Pinksteren lezen, vertelt soms schokkend verhalen die voor een

mens – laten we het maar kort en goed zeggen - lang niet altijd te verdragen zijn. Het boek vertelt over crisis na crisis van het volk Israël als het onderweg is in de woestijn. Ze zijn onder leiding van Mozes gevlucht uit Egypte, bevrijd uit dat Angstland, en nu aangekomen in de woestijn en op weg naar het beloofde land.

En daar, tijdens die tocht, wordt het volk getroffen door een crisis zonder weerga. Een crisis die zich uit in volstrekte onwil om nog verder te trekken; ze willen niet meer, ze willen terug naar Egypte, naar de vleespotten van dat angstland. Vandaag hebben we gehoord over een onverkwikkelijke machtsstrijd waarin met name het gezag van Mozes wordt ondermijnd. Zouden ze ooit nog het beloofde land bereiken?

Voorlopig in ieder geval niet. Middenin dit boek, zo'n beetje vanaf hoofdstuk 10 tot en met hoofdstuk 25, gaat het over die crisis.

Op die lange weg hebben tot nu toe de kinderen van Amram en Jochebed, de broers Mozes en Aäron en hun zus Mirjam, de eenheid en solidariteit onder het volk weten te bewaren.

Omdat ze voor alles hun onderlinge eenheid hebben bewaard. En niet mee wilden doen aan het gemurmureer, het gemopper en geroddel van het volk.

Maar het is zo besmettelijk. En de eerste die jammerlijk door het roddelvirus van het murmurerende volk wordt aangestoken is Mirjam.

In onze nieuwe bijbelvertaling is dat verloren gegaan, maar in de vorige NBG-vertaling lezen we: Mirjam nu

sprak met Aaron over Mozes.
En waarover hebben zij - Mirjam als eerste - praat?

Dat Mozes een Nubische vrouw heeft gehuwd - dat is roddelen. En dat Mozes ook niet het patent heeft op profetische gaven; ze zeggen: heeft de Heer soms uitsluitend bij monde van Mozes gesproken en niet ook bij monde van ons? - en dat is stemmingmakerij.

In beide gevallen praten ze niet met Mozes maar over Mozes. Ze maken Mozes verdacht, ze zagen aan de stoelpoten van zijn gezag. Daarmee plaatsen ze Mozes buiten de gemeenschap, daarmee heffen ze feitelijk de eenheid en solidariteit op.

Is dit einde oefening in de woestijn? Dat Mirjam dan door huidvraat, melaatsheid wordt getroffen? En dat dreigt haar nu buiten de gemeenschap te plaatsen.

Vanwege de besmettelijkheid van deze aandoening voor minimaal twee weken.

Aäron beseft ineens de ernst van hun praatjes en roept dan toch maar de voorspraak van Mozes, de man Gods in: ik smeeek je, reken ons de zonde die wij in onze dwaasheid hebben begaan niet aan.

En Mozes - want zo zachtmoedig als hij is geen mens op aarde - roept de Heer aan ter wille van degene, Mirjam, die hem even daarvoor nog verdacht maakte.
En God ontfermt zich over Mirjam. En het is niet

vanwege huidvraat, melaatsheid, want dan zou haar afzondering dus minimaal twee weken duren.

Maar vanwege haar schaamteloze gedrag moet zij één week in afzondering. En het volk wacht op haar, zij trekken niet eerder verder dan nadat zij uit de afzondering in de gemeenschap is teruggekeerd.

Zo is deze Mozes misschien het best te typeren als afschijnsel, als gestalte die dichtbij de Geest van God leeft. Iemand die inderdaad de bijzondere status heeft van bemiddelaar, van pleitbezorger (...), van bruggenbouwer, van mens die ertussen gaat staan en bereid is de klappen op te vangen. En dat is alles behalve een makkelijke of bevoorrechte positie.

Het is veeleer een rol, een status die je zou kunnen aanduiden als “messiaans”, als vrijmoedig, maar ook op de rand van het menselijke, van het mogelijke. En niettemin is zo’n leven juist ook een bron van inspiratie en hoop, te midden van al het geweld en al het onvermogen van onze wereld. Dat een mens het aandurft op de grens van het onmogelijke te gaan staan, om daar verzoening en genade af te smeken.

Mozes, die toen en daar te midden van zijn menselijke, al te menselijke volksgenoten iets van de Geest van God liet zien.

Zo kan de rol van Mozes in dat heftige drama van onvermogen en stagnatie in het boek Numeri, ons vandaag wellicht op het spoor zetten van de Geest van

God. De Geest die ons begeleidt en oefent en voorgaat in al die dingen die er in onze wereld toedoen, en die ons ook kritisch kan maken ten opzichte van al die dingen die er uiteindelijk niet toe doen in deze wereld.

Het gaat er niet bepaald zachtzinnig aan toe in het bijbelboek Numeri. En de manier waarop God zich hier manifesteert roept bij ons “verstandige” mensen eigenlijk alleen maar vragen op.

Aan de andere kant: als wij willen geloven in God, dan kunnen wij Hem toch niet in onze verstandelijke redeneringen inperken.

Wij willen toch geloven toch in God die in Jezus naar ons heeft omgezien. Om het kwade te overwinnen door het goede?

Om het duister van de dodelijke onverschilligheid op te klaren door het licht van zijn leven-wekkende vergeving?

Zullen we ons hart en ons geloof dan niet laten kleuren door deze God die ons voorgaat naar het land van belofte?

Zoals twee-en-een-half-duizend jaar geleden het Joodse volk in ballingschap zijn hart ophaalde aan deze verhalen over een God die niet loslaat het werk van zijn handen. Verhalen die van moeder op dochter, van vader op zoon waren doorverteld en die toen op schrift zijn gesteld.

Opdat mensen van toen en van vandaag en van morgen elkaar niet besmetten met elkaars kwaad, maar elkaar inspireren met het goede van God.

Als we elkaar niet besmetten met elkaars kwaad; dan
leven we als de nieuwe mensen.

Want daartoe worden wij toch uitgedaagd om zo te leven.
Als Paasmensen, opgewekt tot een nieuw leven,

Dat wij ons telkens daartoe weer door de Pinkstergeest
laten inspireren.

Zoals we in het verhaal van Mirjam, Aäron en Mozes
zagen kan het besmetten met elkaars kwaad desastreuze
gevolgen hebben.

Maar als wij ons laten inspireren door Gods Geest, dan
groeit er eendracht, blijdschap en troost.

Daar komen we verder mee, op onze reis naar het
beloofde land.

Dat we op die weg,
vandaag,
gesterkt door brood en beker
met goede moed verder gaan.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger